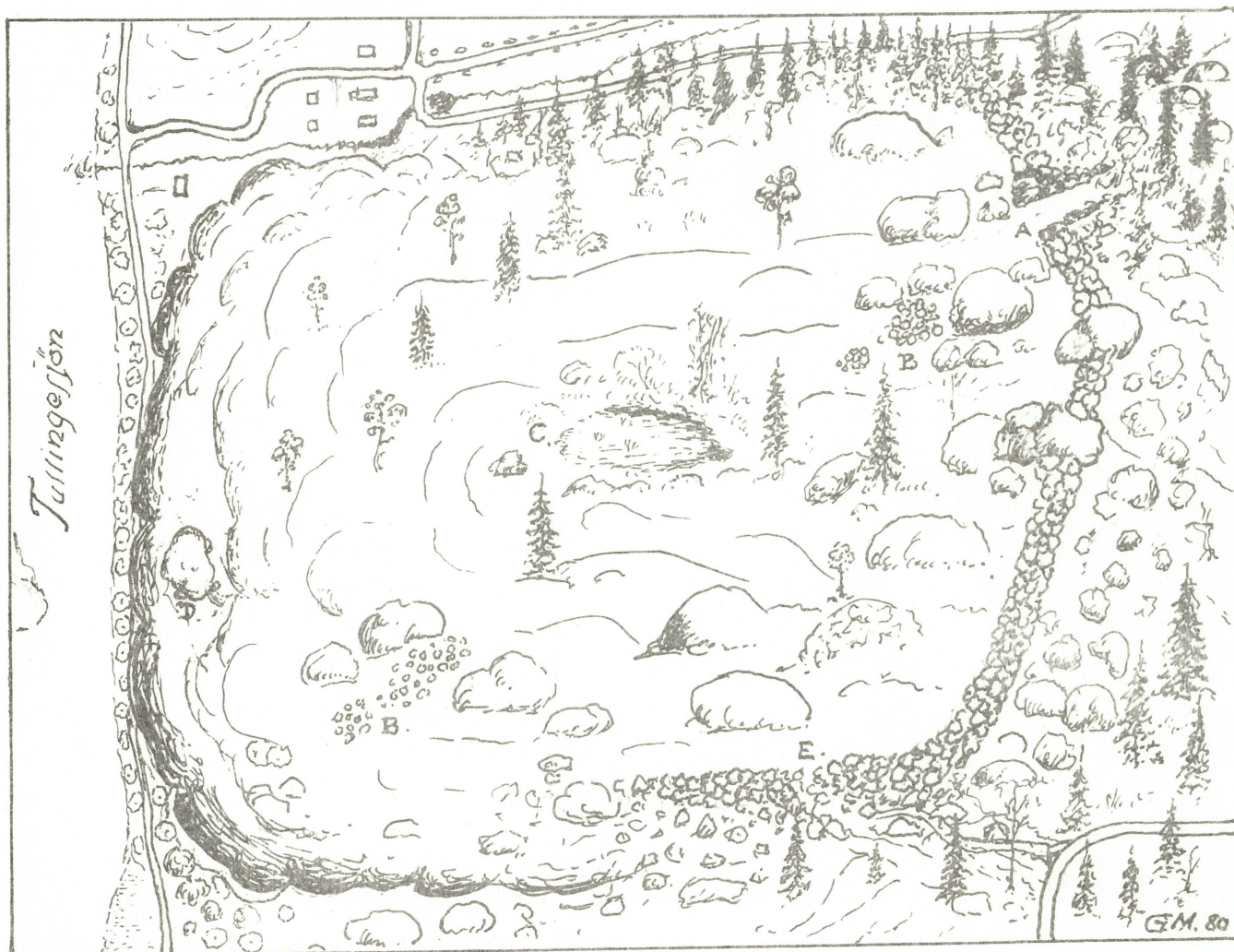

BOTVIDSBYGDEN

ORGAN FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE

Fornborgen på Örnberget har endast en byggd ingång vid A. Lättast att komma in på borgen är nog vid den raserade muren E c:a 50 meter från Örnbergsvägen. Vid B finnes på två ställen lämningar av kaststenar (amunitionsförråd). Vid C vattensamling som i regel finns på alla fornborgar. Det märkligaste att se på borgen är det store stenblocket vid D och är upplagt på en 8 meter bred platta vid borgens brantaste stup, blocket som väger c:a 10 ton ligger på 4 st. stenar så stora att man kan krypa under blocket. Hur blocket har kommit dit och hur det hamnat på på 4 lika stora stenar är ännu en olöst gåta. En teori är att blocket använts som domarbord och det branta berget som ättestupa. forts.

Fornborgen på Örnberget vid Tullingesjön är av allt att döma den första av de två borgarna vid Tullingesjöns östra strand omedelbart söder om Tullinge gård som blivit uppförd. Enl. E.Ekhoff som undersökt borgen i början av 1920-talet har uttalat att denna borg aldrig blivit helt fullbordad. Varför frågar man sig? Troligen därför att fienden kunde komma ända in i Tullingesjön innan den blev upptäkt.

På det så kallade Skansberget norr om Tullinge gård vid Strandvägens slut hade man en vidsträckt utsikt ända ut till Mälaren och därför byggde en ny borg på detta berg.

Huru gamla borgarna är, är svårt att tidsbestämma.

B.Schnittger har daterat fornborgarna i Mälarlandskapen till omkr. 400-600 e.Kr.

G.M.

Botkyrkas sjöar & vattendrag

Innan sammanslagningen:

Mälaren, gräns längst åt norr.

Albysjön

Tullingesjön

Aspen, insjö

Bornsjön, gränssjö

Hamrasjön

Segersjön, gränssjö

Utterkalven " har förbindelse med den 1 mil långa sjön Uttran genom ett sund

från Utterkalven rinner en ^å till

Kvarnsjön vid Tumba bruk. Kvarnsjöns vatten rinner genom

Hamraån ut i Tullingesjön.

Kassmyrasjön

Vid Riksten:

Hacksjön

Kvarnsjön, gränssjö

Kärnsjön, " 2

Bysjön vid Rikstens gård Bockån & Bocksjön

Stora Skogssjön, gränssjö

Getaren vid Lida "

Tullingesjöns tilllopp från:

Harbrodamarna genom Hamraån

Sågstugudammen från Dalkarlskärr.

Tullingegårdsdammen från Dymmelk.

Tullingesjön har 8 tillflöden

varav 5 en gång har drivit mjölnarkvarnar

Sommarmorgon.

Nu börjar dagen randas
i skogens pelarsal
och vinden höres brusa
i lind och asp och al
Och över getporsmyren
där dimman ligger tät
dimslöjor blir till älvor
i dans med lätta fjät
och älgen står och betar
av myrens odonris
och porsens blommor dofta
bland ljung och blåbärsris.

Nu brinner morgonrodnad
i öster purpuröd
och daggens pärlor glittra
i morgonsolens glöd
Se, näckrosen den blommar
i skogstjärn mörk och sval
Och genom trädens kronor
en vindpust sakta drar
Där under granens skugga
Linnean står i blom
Ja, vart man vänder blicken
finns blommor i rikedom.

Nu synes dimman lätta
och solen lyser klar
Och göken höres ropa
i skogens gröna sal
En trampad viltstig
leder hän över myr och mo
till grytet invid berget
där räven har sitt bo
Hör bäcken porlar muntert
i dalen skön och sval
där kabblekan blommar
bland hägg och asp och al.

Alexis Blomberg

Hembygdens Dag

den 1 juni 1980
blir följande program:

Botkyrka Hembygdsgilles spelmän medverkar vid Högmässan i Tullinge kyrka klockan 10,00 f.m. Sedan tågar vi med fanan i tåten till Trädgårdstorp där du får höra mer Spelmansmusik. och se Gillets folkdanslag dansa folkdanser och högre-ståndsdanser. Barn- och Juniorlagen kommer också att visa vad de kan.

I och utanför de gamla torpstugorna kommer vi att visa en mängd olika hantverk såsom:

Linberedning, Kardning, Spinning, vävning och tovnings.

Täckstickning, Knyppling, Nålbinding och näversöm

Vi kommer att baka rågröd på gammalt manér, Tillverka korgar, vispar och Handgjort papper.

Den gamla träsvarven är i funktion, likaså Skomakeriet och den fina Smedjan där Du får träffa Sme'n och Sme'halvan som smider Ljusstakar och spik m.m.

Du kommer också att få veta hur man sköter bin och i en demonstrationskupa se hur ett bisamhälle lever och fungerar.

Vi har ett lider fyllt med gamla lantbruksredskap och vi skall försöka att få igång tröskverket med hjälp av en gammal Kulmotor. HEMSLÖJDSTOMBOLA med vinster förfärdigade av medlemmarna. Försäljning av BOTKYRKAKARTAN m.m.

På Logen serveras Kaffe med hembakat bröd.

Botkyrka Hembygdsgille hälsar dig varmt välkommen och hoppas att vi får en fin dag fylld av solsken och körsbärsblom.

Medkommunikationer: Pendeltåget till Tullinge, sedan buss 722 till ändhållplatsen om du vill till kyrkan, annars stig av vid Trädgårdstorpsvägen

Data om

Trädgårdstorps byggnader.

Då Riksrådet friherre Johan Adler Salvius ägde Tullinge under 1850-talet anlades en mycket förnämlig trädgård med särskild trädgårdsmästare. Denne trädgårdsmästare fick altså flytta in i en ny bostad och det var just detta torp, därav namnet Trädgårdstorp. Torpet anses ha blivit uppfört 1656.

Botkyrka Hembygdsgille förvärvade torpet av Söderskolans Elevförbund i Stockholm den 29 dec. 1961.

LOGEN är namnet på vår samlings och övningslokal. Logen är ursprungligen Godsmagasinet vid Tullinge gamla Järnvägsstation. Monterades ner och byggdes åter upp vid Trädgårdstorp. Invigdes den 24 sept. 1966.

TORPET SLÄTTEN. Skänktes till Gillet av Botkyrka kommun 1968. Uppbyggdes vid Trädgårdstorp och invigdes den 31 maj 1970.

Bysmedjan uppfördes efter modell av den gamla smedjan vid Tyssinge gård i Grödinge. Uppförd av gammalt virke från den rivna Statarlängan vid Tullinge gård. Invigdes att tas i bruk den 23 maj 1971.

HÖGBRINK. (Mor Annas stuga) som hade sitt läge nedanför Björkhaga skola skänktes som gåva av kommunen 1976. Invigdes den 28 maj 1978.

LILLA LOGEN avsedd som museilokal för gamla lantbruksmaskiner. Uppbyggd av gammalt virke. Färdig och inflyttningsklar 1977.

VÄDERKVARN från Hallunda. Gåva av Generaldirektör Sten Wählin år 1974. Gillet har för avsikt att försöka få den uppförd under år 1980.

STOLPLADAN flyttades hit 1975 från Mosstorp ovanför Uttrans sjukhus och är en gåva av Domänverket. Är här avsedd som danslokal sommartid.

Påskträffen i Säter 1980

Det var en regnig lördagseftermiddag i mars som de tappra Botkyrkingarna begav sig av från diverse hemorter mot vildare trakter. Resan började egentligen hemma men vi börjar väl krönikan i Avesta för att bespara Eder, värderade läsare, eder och annat småttigt och banalt förknippat med en småbarnsfamiljs uppbrott inför ett dygns föräldrafritt.

Alltnog i Avesta hos "Buttre krögarn" eller mera officiellt "Avesta Färdshus" satt Torbjörn och Inger Ha och smälte maten. Efter att vi hade ätit och torkat brödsmlur och annat ur mungiporna bilade vi oförfärat vidare norrut i regn och dimbankar. Ja, det var faktiskt knappt att vissa medhavda bilar vågade utan vår "Lajban" tog sista uppförsbackarna mycket lagenligt. (Lite karburatorsprit på nerresan gjorde susen på Lajbans nerver eller vad det nu var.) Men vi kom ändå fram till den gamla skolan där förtrupperna, bestående av Crister & Birgitta och Kjell J med skön Ann-Margret, som hade tjuvstartat, redan var installerade. Uppackningen var snart i full gång under stoj och glam. Luftmadrasser pumpades, sängar bäddades och snart var alla igång med omklädning. Crister hade en del problem att få byxorna att hänga med trots att han gått upp flera hekto, men han var till slut tvungen att ta till sina hängslen som Birgitta turligt nog tagit med, och Kjell och Ann-Margret hade en del bestyr med håret, men efter mycket vändande och vridande var alla klara för vidarebefordran till Sätters Folkets Hus. Där kastade vi oss in vid borden för att smörja kråset med ägg, smörgås och te. Det var full fart med sång och musik redan från början. Sen var alla ivriga att få bort bord och stolar för att börja dansen. Nu dök ännu ett par kända ansikten från Botkyrka upp, nämligen Tommy och Elisabet.

Nu dansades gammeldanser, gillesdanser och polskor varvat med diverse lottdragningar och kaffe med tårta och kvällens stora överraskning, Kjell som vann ka pris i pilkastningen (var det manne Amors pilar).

Trötta och nöjda återvände vi till skolan någon timme efter midnatt. Men tro inte att festen var slut för det, nej snarare tvärtom. Nu började den nattliga Säterträffsritualen. Först en bit mat ute i köket. Det bullades upp både det ena och det andra och skämten och skratten var många trots att Crister glömt sin nattmössa.

Sen var det dags för bastu och dusch med mera småprat och skämt. När sen alla hade krupit ner i sina snarkofager och Tommy övervunnit sina kontaktsvårigheter, infann sig tystnaden.

När hanen gol, eller var det Crister, vaknade vi alla och voro mycket utsvultna. Medhavd mat slöks under allvarsamt tal om nattens konserterande, Torbjörns erkänt jämna djupa timmerstockar, Cisters intermittenta, Elisabets klara etc.

Ja, mycket sades och ömma farväl togos innan vi likt agnar spreds för vinden mot Umeå, Uppsala, Södertälje, Sundbyberg.....

Vadå, hur festen var? Jo, den var toppen, bra musik, kul folk, festligt språk och allt det där, så anmäl Er i tid till Torbjörn nästa år, så han kan reservera en sovplats åt Eder.

Björn och Ing-Marie

INSÄNT

Hembygdsgdag

Trädgårdstorp · Tullinge

SÖNDAG 1 JUNI

Kl 10 Gillets spelmän spelar vid Högmässan i Tullinge kyrka. Därefter tågar medlemmar och alla andra som vill vara med till Trädgårdstorp under musik.

Kl 11 öppnar Trädgårdstorp där du får lyssna till mer spelmansmusik och se på folkdansuppvisningar och högre-ståndsdanser. Barn- och juniorlagen kommer också att visa vad de kan.

I och utanför de gamla torpstugorna kommer vi att visa en mängd olika hantverk såsom linberedning, kardning, spinning, vävning, tovning, täckstickning, knyppling m m.

Vi bakar rågbröd på gammalt maner, tillverkar korgar, vispar och handgjort papper. Träsvarveri, skomakeri, smide, biodling står också på programmet.

Hemslöjdstombola, kaffeservering
Hjärtligt välkomna! Fri entre!

Botkyrka Hembygdsgille

Midsommarfest

Trädgårdstorp · Tullinge

MIDSOMMARAFTON

Kl 14 reses midsommarstången.

Därefter blir det dans och lekar för alla.

Kl 15 Folkdansuppvisning

Kl 16 Skämttävling och lekar

Kl 19-01 Blandad dans

MIDSOMMARDAGEN spelmansstämma

Kl 14 Dans och lekar kring midsommarstången.

Spelmansstämma hela dagen.

Folkdansuppvisning och folklustspel

Kl 19-22 Gammeldans

Fri dans båda dagarna. Tombolor, lotterier.

Fiskdamm, basarer, kaffeservering, glass, varm korv m m.

Entréavgifter (Barn under 15 år fritt)

Midsommarafon till kl 1700 Kr 10: -

från kl 1800 Kr 25: -

(tillägg 15: - för dagbesökare)

Midsommardagen Kr 10: - hela dagen.

HJÄRTLIGT VÄLKOMNA!

Botkyrka Hembygdsgille

Ar Ma rapporterar...

Folkdansuppvisningar våren-80

De traditionella barnfesterna på Alfa-Laval brukar vara folkdanslagets första uppvisningar på det nya året. Så även detta år. Vi har ju hunnit snart halvvägs så det kan ju tyckas lite "knäppt" att rapportera så här långt efter, men det skulle egentligen ha varit med i förra numret. Man kan ju glömma, vilket jag har gjort. Hur som helst så här är datumen då vi var där:

Lördag - Söndag 19-20/1

Lördag - Söndag 26-27/1

● Uppvisning i Alby Centrum.

Den 29 mars hade folkdanslaget en uppvisning i Alby Centrum. Ett en timmas långt program stod på dagordningen.

Det var ett blandat program med bl.a.

Landskrona och Engelska för tre par. Sedan drog vi med oss alla barn både stora och små i en stor långdans därpå följde lite lekar sen var vi slut.

För musiken svarade Olle och Lennart.

● Uppvisning i Fittja-skolan.

Den 20 april hade vi en ny uppvisning nu i Fittja-skolan. Inför en ganska liten åskådarmassa bjöd vi på ungefär samma program som i Alby. Det vill säga ca 30 min. För musiken svarade Olle.

● En toppengrej

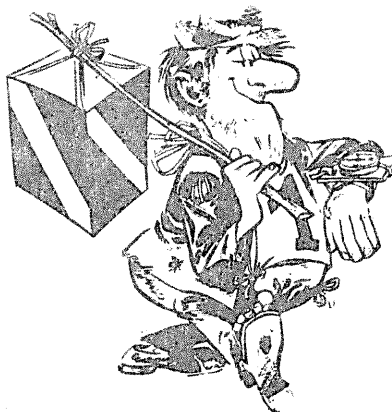
Björn Strandberg har tillverkat och skänkt en standartoppknopp i massiv mässing.

● Orientering

Den 11 maj var det orientering i Tyresöskogarna. Som arrangör stod KFG. Gillet var representerat i samtliga klasser. Resultat-

listorna är inte klara ännu. Men så mycket vet vi att juniorerna kom in som tredje lag. Men som sagt vi återkommer med resultatlistan i Botvidsbygden eller INFO.

Vi på sporten:
Ingrid o Torsten

NYA MEDLEMMAR:

Sten Wählin Hallunda gd.
Kjell Nilsson Tyresö
Rutger Falk Norsborg

=====

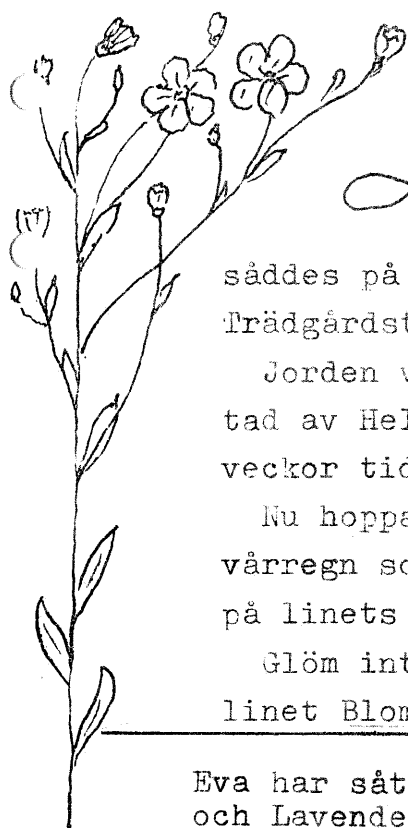
Vi hälsar er samtliga
hjärtligt välkomna i Botkyrka
Hembygdsgille
Inom Gillet är vi alla du

=====

Genom Botvidsbygden får jag
härmed till Botkyrka Hembygds-
gille framföra ett hjärtligt
tack för uppvaktningen på min
60-årsdag den 18/3.

Arne Lindström

Flera av Gillets medlemmar kan-
ske inte vet vem Arne Lindström
är? Han är en äldre bror till
Lars-Gunnar Lindström, och har un-
der flera år på Hembygdens dag
visat oss hur det går till att
pligga skor.

Lin

såddes på linåkern vid
Trädgårdstorp den 14 maj.

Jorden var väl upparbe-
tad av Helge Berg två
veckor tidigare.

Nu hoppas vi på lite
vårregn som sätter fart
på linets växt.

Glöm inte att se när
linet Blommar.

Eva har sått Eterneller
och Lavendel.

Tänk på Trädgårdstorps flora!

Plocka inte vilda blommor på
vårt eget område.

Krolliljan växer flitigt runt
det stora körsbärsträdet, trampa
inte på dem. Liljan har en gång
blivit planterad vid Trädgårdstorp
och växer nu i vilt tillstånd.

Renfanan är våra bins blomma.

Gullvivan är på väg att försvin-
na plocka inte dem som ännu finns,
blomman förökar sig genom frön.

Blommorna är vackrast där de
växer.

Om Du ser någon besökande som
plockar våra blommor så meddela dem
omgående att vi vill helst ha dem
kvar i naturen. inom området.

Det hundraårsminne.

Den 7 juni är det 100 år sedan
Gillets första hedersmedlem, Eric
Castegren, föddes. Trots att han
var smålänning blev han känd som
en stor hembygdskämpe för Botkyrka
där han hade hela sitt verksamma
liv.

Det var säkert han som lade
grunden till många Tumbaungdomars
känsla för hembygden när han i
spetsen för sin skolklass cyklade
runt i socknen och berättade om
naturen, fornminnen, hus och gå-
dar samt om betydelsefulla perso-
ner som levt och verkat i socknen.

Vi som hade förmånen att ha
honom som skollärare och sedan
hade kontakt med honom genom Gillet
kommer alltid att minnas honom med
aktning och vördnad.

Eric Castegren dog för 5 år
sedan och var då alltså 95 år
gammal.

TORPINTRESSERADE

Vi har ej glömt bort er vi har planerat uppföljning av Torpaf-tonen under sensommaren-hösten med hjälp av Hembygdsförbundet och Täby Hembygds-gille som själva har ett båtmanstorp.

Fornminneskommittén har varit alldeles överhopade av arbetet med Hembygdens dag och några har varit upptag med bröllopsbestyr så tiden har ej räckt till för ytterligare angagemang, men när vi återkommer skall vi göra vårt bästa.

Folkdräkt att hyra:

Kvinnlig Frösö dräkt st. 42 komplett.

Skor st. 38 med spänne

Kontakta Inger Hammarling

Tel: 0753 - 51783

Fröken Karin Åsén på Hemslöjden Drottninggatan meddelar att Stockholms läns Hemslöjdsförening anordnar en utställning i lokalerna Drottninggatan 18-20 de 2 sista dagarna i maj samt den första veckan i juni.

På utställningen visas även Folkdräkter däribland Botkyrka-dräkten.

MANUS till nästa n:r av Botvidsbygden senast den 14 sept.1980.

Du är välkommen till Hembygdens dag den 1. juni se sidan 3.

Ans. utgivare Bo Hammarling

Redaktionskommitté

Georg Malmkvist Tel. 08 7731711

Inger Falk " 0755 66563

Arne Mattsson " 0753 37116

Roland Wester " 08 7781509

Redaktion Malmgårdsbacken 2.

14600 Tullinge.